

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою
(Протокол №1 від 31.08.2023)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор гімназії

Марія ЧОБАНЮК

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Дебеславцівської гімназії
Матеївецької сільської ради
на 2023-2024 навчальний рік**

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

I. Загальні засади

Тип закладу – гімназія

Структура гімназії:

Початкова школа – 4 класи

Гімназія – 5 класів,

Структурний підрозділ с. Ганнів - 1 клас-комплект

Орієнтовна кількість учнів:

1-4 кл. – 47 учнів;

5-9 кл. – 92 учні;

Всього **139** учні.

Режим роботи закладу:

- мова навчання – українська;
- режим навчання – п'ятиденний;
- початок занять – о 9.00 годині;
- тривалість уроків у початковій школі та основній відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту»: 1 клас – 35 хв., 2-4 класи – 40 хв., 5-9 класи – 45 хв.;
- тривалість перерв 10 – 20 хв.

II. Вимоги до осіб, які можуть розпочати здобуття освіти

Початкова освіта здобувається відповідно до Закону України «Про освіту», як правило, *з шести років*. Пріоритетами в житті дитини цього віку є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та інше. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання - *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Базова середня освіта здобувається, як правило, *після здобуття початкової* освіти. Діти, які здобували початкову освіту, на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Відповідно до ст.18 Закону України «Про загальну середню освіту», на виконання постанови КМУ за № 684 від 13.09.17 р. (п.11-13) та наказу МОН за № 367 від 16.04.18р. здійснюється зарахування /відрахування/ учнів до /зі/ складу школи через накази по школі та відповідні записи в Алфавітній книзі – на підставі заяв батьків учнів (законних представників). Класні керівники систематично ведуть облік відвідування занять учнями,.

При записі дитини до школи батьки (законні представники) знайомляться з необхідними документами – Статутом, Правилами внутрішнього розпорядку школи

При наборі дітей до 1 класу (I ступінь навчання) батьки (законні представники), надають:

- заяву (встановленого школою зразка) одного з батьків (законних представників) на ім'я директора про зарахування дитини до школи;
- копію свідоцтва про народження дитини;
- медичні документи про допуск учня до дитячого колективу (довідка встановленого зразка) та карту щеплень;

Зарахування до 1-ого класу відбувається відповідно до щорічних наказів.

Комплектування 1-ого класів завершується 31 серпня поточного року.

За наказом **МОН № 405 від 20.04.18р.**: *«Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов».*

При зарахуванні учнів протягом навчального року на усі ступені навчання батьки (законні представники), надають:

- заяву (встановленого школою зразка) одного з батьків (законних представників) на ім'я директора про зарахування дитини до школи;
- копію свідоцтва про народження дитини;
- медичні документи та карту щеплень;
- особову справу з попереднього місця навчання.

Порядок зарахування учнів до школи є незмінним: дитина буде зарахована до школи.

Всіх учнів та їх батьків (законних представників) адміністрація школи обов'язково знайомить із Статутом школи, іншими розпорядчими та нормативними положеннями, що діють у школі

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України

«Про загальну середню освіту».

– Освітня програма Дебеславцівської гімназії розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» із змінами (Постанова Кабінету Міністрів України № 688 від 24 липня 2019 року). Постанови Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 року № 957 «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, із змінами (Постанова Кабінету Міністрів України №979 від 30 вересня 2022 року); Постанови Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021

року №957 «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» із змінами (Постанова Кабінету Міністрів України 26 квітня 2022 року №483 та від 30 серпня 2022 року № 979); Постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2023 року №782 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні».

– На основі Типової освітньої програми розробленої під керівництвом О.Я.Савченко затвердженої наказом МОН України від 12 серпня 2022 року для 1-2 та 3-4 класів ЗЗСО; типової освітньої програми затвердженої наказом МОН України від 19 лютого 2021 року №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів ЗЗСО» (для 5,6 класів), типової освітньої програми затвердженої наказом МОН України від 20 квітня 2018 року № 405 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів ЗЗСО» (для 7-9 класів).

– На основі наказу МОН України від 10 липня 2019 року №955 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти» (педагогічний патронаж, домашня/сімейна форма, екстернат); наказу МОН України від 17 травня 2023 року 3563 « Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні».

– На основі листа МОН України №1/9-436 від 14 серпня 2020 року «Про створення безпечного освітнього середовища в закладах освіти та попередження і протидії булінгу».

– На основі наказу МОЗ України від 25 вересня 2020 року №2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для ЗЗСО», зі змінами (наказ МОЗ України від 01 серпня 2022 року №1371 та від 25 серпня 2022 року №1529).

1- 2 класи [Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас](#)

3-4 класи [Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас](#)

5-6 класи:

- предмет «Українська мова» за модельною навчальною програмою «Українська мова. 5-6 класи». Автори : Заболотний О.В. та ін.

- предмет «Українська література» за модельною навчальною програмою «Українська література. 5-6 класи». Автори : Архиповата В.П. та ін. -

предмет «Англійська мова» за модельною навчальною програмою «Іноземна мова. 5-9 класи». Автори : Редько В.Г. та ін..

- предмет «Німецька мова» за модельною навчальною програмою « Друга іноземна мова. 5-9 класи». Автори : Редько В.Г. та ін..

- предмет «Зарубіжна література» за модельною навчальною програмою «Зарубіжна література. 5-9 класи». Автори : Ніколенко О.М. та ін..

- предмет « Математика» за модельною навчальною програмою «Математика. 5-6 класи». Автор Істер О.С.
 - предмет «Пізнаємо природу» за модельною навчальною програмою «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» . Автори: Біда Д.Д. та ін..
 - предмет «Вступ до історії України та громадянської освіти» за модельною навчальною програмою « Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)». Автори: Васильків І.Д. та ін..
 - предмет «Здоров'я, безпека та добробут» за модельною навчальною програмою «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)». Автори: Воронцова Т.В. та ін..
 - предмет «Етика» за модельною навчальною програмою «Етика. 5-6 класи». Автори: Пометун О.І. та ін..
 - предмет «Інформатика» за модельною навчальною програмою «Інформатика. 5-6 класи». Автори: Ривкінд Й. Я.та ін..
 - предмет «Образотворче мистецтво» за модельною навчальною програмою «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)». Автори: Масол Л.М. та ін..
 - предмет «Музичне мистецтво» за модельною навчальною програмою «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)» Масол Л.М. та ін..
 - предмет «Технології» за модельною навчальною програмою «Технології. 5-6 класи.» Автори: Ходзицька та ін..
 - предмет «Фізична культура» за модельною навчальною програмою «Фізична культура. 5-6 класи». Автори : Педан О.С. та ін..
- Предмет «Географія» за модельною навчальною програмою «Географія. 6-9 класи». Автори : Запотоцький С.П. та ін.

7 - 9 класи :

за Типовою освітньою програмою ЗЗСО II ступеня, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 (таблиця №10),

[Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня](#)

II .

Робочий навчальний план Дебеславцівської гімназії включає інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, в якій передбачено додаткові години на вивчення навчальних предметів, а саме:

з метою забезпечення Державного стандарту виділено додаткові години на підсилення предметів:

- ✓ Історія України – по 0,5 години в 7-9 класах;
- ✓ Хімія – 0,5 години у 7 класі;
- ✓ Географія – 0,5 години у 9 класі;
- ✓ Зарубіжна література – 0,5 у 5 класі;

З метою надання учням комплексу знань про Україну, українців, українську культуру як окремий світ із власним життєтворчим потенціалом, що розгортається у спільнотному та державотворчому досвіді, яким показано тяглі

прикладі української історичної єдності впроваджено курс за вибором
- Українознавство по 1 годині в 5-9 класах.

Відповідно до наказу департаменту освіти, науки та молодіжної політики №217 від 28.05.2020 р. «Про викладання курсу «Основи християнської етики» у закладах освіти області» та з метою засвоєння ідеалів, норм і принципів духовної культури та моралі через ознайомлення зі змістом традиційних для українського народу християнських цінностей у навчальному плані виділено години для вивчення курсу «Основи християнської етики» в 1-9 класах від 0,5 години до 1 год. на тиждень .

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» при вивченні окремих предметів у навчальному закладі запроваджується поділ класів на групи:

при вивченні інформатики у 6,8, 9 класах (клас ділиться на 2 групи, але не менше 8 учнів у групі);

Курси за вибором та факультативи викладаються за державними програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України.

З метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, їх соціалізації та інтеграції в суспільство у гімназії розроблені індивідуальні робочі навчальні плани для дітей з особливими освітніми потребами, які складені відповідно до індивідуальних програм розвитку дітей згідно з типовими навчальними програмами, затвердженими МОН на основі висновків про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини.

Початкова школа
1-4 класи з українською мовою навчання

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень				Р аз - о м
		1	2	3	4	1-4
Мовно-літературна Іншомовна	Українська мова Читання Літературне читання	7	7	7	7	28
	Англійська мова	2	3	3	3	11
Математика	Математика	4	4	5	5	18
Я досліджую світ	Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	3	3	3	12
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	1	1	4
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1	3
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	12
Усього		22	24	25	25	96
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять:						
Основи християнської етики		1	1	1	1	4
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22	23	23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної та варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25	26	26	100

1. Початкова школа
(структурний підрозділ с. Ганнів)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень/ріку класах			
		1	2	4	Р а з о м
Мовно-літературна Іншомовна	Українська мова Читання Літературне читання	4	5,5	4	13,5
	Англійська мова	1	2	1	4
Математика	Математика	4	4	4	12
Я досліджую світ	Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережуваль нагалузі)	1,5	1,5	2,5	5,5
Технологічна	Дизайн і технології	0,25	0,5	0,25	1
Інформатична	Інформатика		0,5	0,5	1
Мистецька	Музичне мистецтво	0,25	0,5	0,25	1
	Образотворче мистецтво	0,25	0,5	0,25	1
Фізкультурна	Фізична культура	1	1		2
Усього		12,2 5	16	12,7 5	41
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять:					
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня					
Сумарна кількість навчальних годин з урахуванням поділу класів на групи					

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах					Разом
		5	6	7	8	9	
Мовно-літературна	Українська мова	4	3,5	2,5	2	2	14
	Українська література	2	2	2	2	2	10
	Англійська мова	3	2	2	2	2	11
	Німецька мова	2	2	2	2	2	10
	Зарубіжна література	1,5	1,5	2	2	2	9
Математична	Математика	5	5				10
	Алгебра			2	2	2	6
	Геометрія			2	2	2	6
Природнича	Пізнаємо природу	2	2				4
	Біологія			2	2	2	6
	Географія		2	2	2	1,5	7,5
	Фізика			2	2	3	7
	Хімія			1,5	2	2	5,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека та добробут	1	1				2
	Основи здоров'я			1	1	1	3
	Етика	0,5	0,5				1
Громадянська та історична	Досліджуємо історію і суспільство	1	2				3
	Історія України			1	1,5	1,5	4
	Всесвітня історія			1	1	1	3
	Основи правознавства					1	1
Інформатична	Інформатика	1	1,5	1	2+2	2+2	11,5
Технологічна	Технології	1	2				3
	Трудове навчання			1	1	1	3
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1			3
	Музичне мистецтво	1	1	1			3
	Мистецтво				1	1	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	3	15
РАЗОМ		29	32	32	34	36	163,5
Варіативна складова							
Факультативи,	Основи християнської етики	0,5	1	1	1	1	4,5
	Українознавство	1	0,5	1	2		4,5

години на підсилення предметів	Історія України			0,5	0,5	0,5	1,5
	Хімія			0,5			0,5
	Географія					0,5	0,5
	Зарубіжна література	0,5	0,5				1
Разом		2	2	3	3,5	2	12,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33	
Всього		31	34	35	38	38	176

**Основна школа
5-9 класи**

Навчальний план
учня 7 класу
Рабова Олександра Миколайовича
на 2023-2024 навчальний рік
(Індивідуальне навчання)

№ з/п	Назва предмета	К-сть годин	Вчитель
1	Українська мова	2	Голей О.І.
2	Українська література	1	Голей О.І.
3	Зарубіжна література	1	Слободян І.М.
4	Англійська мова	1	Шукайлик А.П.
5	Нім. мова	0,5	Курліщук В.В.
6	Алгебра	1	Флейчук Г.В.
7	Геометрія	1	Флейчук Г.В.
8	Історія	1	Квартюк О.С.
9	Географія	1	Гураль М.С.
10	Фізика	0,5	Голіней Л.А.
11	Хімія	0,5	Амброзьяк Н.В.
12	Біологія	1	Амброзьяк Н.В.
13	Музичне мистецтво	0,5	Слободян І.М.
14	Образотворче мистецтво	0,5	Слободян І.М.
15	Основи здоров'я	0,5	Амброзьяк Н.В.
16	Трудове навчання	0,5	Стефурак М.С.
17	Інформатика	0,5	Флейчук Г.В.
	Разом		14

Навчальний план
учня 5 класу
Франюка Євгена Миколайовича
на 2023-2024 навчальний рік
(Індивідуальне навчання)

№ з/п	Назва предмета	К-сть годин
1	Українська мова	1
2	Українська література	2
3	Зарубіжна література	1
4	Німецька мова	1
5	Математика	2
6	Досліджуємо історію та суспільство	2
7	Пізнаємо природу	2
8	Музичне мистецтво	0,5
9	Образотворче мистецтво	0,5
10	Здоров'я, безпека, добробут	0,5
11	Трудове навчання	0,5
12	Інформатика	0,5
13	Етика	0,5
	Разом	14

Форма навчання - навчання проводиться **очно**. В разі необхідності може бути організоване навчання за дистанційною формою відповідно до чинного законодавства. Також в навчальному закладі є можливою організація індивідуальної форми навчання та інклюзивного навчання

Основною формою організації освітнього процесу є урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути:

- *екскурсії,*
- *віртуальні подорожі,*
- *уроки-семінари,*
- *конференції,*
- *форуми,*
- *вистави,*
- *брифінги,*
- *квести,*
- *інтерактивні уроки,*
- *інтегровані уроки,*
- *відео-уроки,*
- *прес-конференції,*
- *захист навчальних проєктів,*
- *проблемний урок*
- *ділові ігри тощо.*

Методи навчання – *дослідницькі, інформаційні, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії тощо.*

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Структура навчального року:

Відповідно до статті Закону України «Про загальну середню освіту» 2023/2024 навчальний рік розпочнеться святом «День знань» і закінчується не пізніше 28 червня. Навчальні заняття організуються за семестровою системою у такі терміни (орієнтовно):

- **I семестр – з 01 вересня по 22 грудня 2023 року;**
 - **II семестр – з 09 січня по 31 травня 2024 року.**
- Терміни канікул – передбачено осінні, зимові, весняні :
- **Осінні – з 30 жовтня по 06 листопада 2023 року;**
 - **Зимові – з 23 грудня 2023 року по 08 січня 2024 року;**
 - **Весняні – з 25 березня по 31 березня 2024 року.**

У разі посилення карантинних обмежень, в структурі 2023/2024 н.р. можливі зміни (за рішенням педради) термінів й дат семестрів/канікул, форми навчання.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ **навчання здобувачів освіти**

В Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти, затвердженому постановою КМУ від 23 листопада 2011 р. № 1392 із змінами, внесеними згідно з постановою КМУ від 7 серпня 2013 р. № 538, [№ 143 від 26.02.2020](#).

визначені ключові компетентності здобувачів освіти 5-11 класів, а саме:

громадянська компетентність - здатність учня активно, відповідально та ефективно реалізовувати права та обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства;

загальнокультурна компетентність - здатність учня аналізувати та оцінювати досягнення національної та світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контексті сучасного суспільства, застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдські цінності;

здоров'язбережувальна компетентність - здатність учня застосовувати в умовах конкретної ситуації сукупність здоров'язбережувальних компетенцій, дбайливо ставитися до власного здоров'я та здоров'я інших людей;

інформаційно-комунікаційна компетентність - здатність учня використовувати інформаційно-комунікаційні технології та відповідні засоби для виконання особистісних і суспільно значущих завдань;

комунікативна компетентність - здатність особистості застосовувати у конкретному виді спілкування знання мови, способи взаємодії з людьми, що оточують її та перебувають на відстані, навички роботи у групі, володіння різними соціальними ролями;

міжпредметна естетична компетентність - здатність виявляти естетичне ставлення до світу в різних сферах діяльності людини, оцінювати предмети і явища, їх взаємодію, що формується під час опанування різних видів мистецтва;

міжпредметна компетентність - здатність учня застосовувати щодо міжпредметного кола проблем знання, уміння, навички, способи діяльності та ставлення, які належать до певного кола навчальних предметів і освітніх галузей;

проектно-технологічна компетентність - здатність учнів застосовувати знання, уміння та особистий досвід у предметно-перетворювальній діяльності;

соціальна компетентність - здатність особистості продуктивно співпрацювати з партнерами у групі та команді, виконувати різні ролі та функції у колективі.

Метою освітньої галузі "Мови і літератури" є розвиток особистості учня, формування в нього мовленнєвої і читацької культури, комунікативної та літературної компетентності, гуманістичного світогляду, національної свідомості, високої моралі, активної громадянської позиції, естетичних смаків і ціннісних орієнтацій.

Наскрізними змістовими лініями мовного компонента є:

- **Мовленнєва лінія** забезпечує формування мовленнєвої компетентності шляхом формування та удосконалення вмінь і навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні, говорінні, письмі), а також готовності розв'язувати проблеми особистісного і суспільного характеру.
- **Мовна лінія** передбачає формування мовної компетентності шляхом засвоєння системних знань про мову як засіб вираження думок і почуттів.
- **Соціокультурна лінія** сприяє формуванню соціокультурної компетентності шляхом засвоєння культурних і духовних цінностей, норм, що регулюють соціально-комунікативні відносини між статями, поколіннями, націями, сприяють естетичному і морально-етичному розвитку учнів.
- **Діяльнісна (стратегічна) лінія** сприяє формуванню діяльнісної компетентності шляхом формування навчальних умінь і навичок, опанування стратегіями, що визначають мовленнєву діяльність, соціально-комунікативну поведінку учнів, спрямовані на виконання навчальних завдань і розв'язання життєвих проблем.

Стратегічно важлива для мовного компонента комунікативна компетентність, яка є невід'ємною складовою структури змісту освіти, передбачає оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності, основами культури усного і писемного мовлення, базовими вміннями і навичками використання мови в різних сферах і ситуаціях.

Вивчення мов сприяє збагаченню активного словникового запасу учнів, пізнанню та усвідомленню особливостей життєвого досвіду народів, мови яких вивчаються, важливості оволодіння мовами та задоволенню потреби в користуванні ними як засобом спілкування в різних сферах життєдіяльності, розвиває мовні, інтелектуальні та пізнавальні здібності, формує гуманістичний світогляд, моральні переконання та естетичні смаки, сприяє засвоєнню національних і загальнолюдських цінностей, використанню інформаційних і комунікаційних технологій, виховує в учнів потребу в удосконаленні власної мовленнєвої культури протягом усього життя.

Володіння українською мовою сприяє консолідації громадян у розбудові та зміцненні держави, забезпечує доступ до джерел української духовності, дає змогу випускникам загальноосвітніх закладів у повному обсязі реалізувати в різних галузях чи сферах життєдіяльності можливості, життєві потреби, плани, пов'язані з подальшим здобуттям освіти, опануванням спеціальністю.

Сучасна система навчання іноземних мов дає можливість застосовувати комунікативно-діяльнісний підхід оволодіння мовами як важливим засобом міжкультурного спілкування, усвідомлення учнями особливостей культури народів, мови яких вивчаються, власної національної культури.

Складовими літературного компонента є: *емоційно-ціннісна, літературознавча, загальнокультурна і компаративна лінії.*

Емоційно-ціннісна лінія забезпечує розкриття гуманістичного потенціалу та естетичної цінності творів української, світової літератури, а також літератур

національних меншин, формування світогляду учнів, їх національної свідомості, моралі та громадянської позиції.

Зміст літературної освіти з урахуванням вікових особливостей учнів визначає художні твори, літературні явища і факти, розкриває їх ідейно-естетичну своєрідність та значущість в історії української і світової культури, встановлює зв'язки між різними національними літературами, літературою і фольклором, літературою і міфологією, літературою і філософією, літературою та іншими видами мистецтва, передбачає обсяг загальних теоретичних понять, необхідних для розуміння літератури як мистецтва слова, формування вмінь аналізувати та інтерпретувати художні твори в різних аспектах.

Засвоєння учнями літературного компонента сприяє їх залученню до надбань вітчизняного і світового письменства, розвитку стійкої мотивації до читання, потреби у зверненні до художньої літератури протягом життя, збагаченню духовно-емоційного досвіду, формуванню загальної культури, підвищенню рівня володіння українською, іноземними мовами та мовами національних меншин.

Вивчення української літератури сприяє вихованню любові до народу, його мови, звичаїв, національних традицій, культури, розумінню світової та національної історії, проблем сьогодення, розвитку інтелектуальних, духовних та естетичних цінностей.

Вивчення літератур національних меншин сприяє усвідомленню учнями розмаїття культурного багатства нашої держави, а світової літератури - залученню учнів до загальнолюдських цінностей, вихованню толерантного ставлення до різних народів, народностей, рас і культур.

Зміст мовного і літературного компонентів в основній школі спрямований на досягнення належного рівня сформованості в учнів вмінь користуватися мовними засобами в усіх видах мовленнєвої діяльності, читати та усвідомлювати прочитане, на розвиток інтересу до художньої літератури і системного читання, розкриття за допомогою засобів мови і літератури національних і загальнолюдських цінностей, формування гуманістичного світогляду особистості, розширення її культурно-пізнавальних інтересів, виховання в учнів любові, поваги до традицій українського народу, толерантного ставлення до культурних традицій інших народів. Одним із завдань освітньої галузі в основній школі є формування комунікативної і літературної компетентностей.

Навчання мови і літератури у старшій школі полягає у розвитку здобутих в основній школі вмінь і навичок в усіх видах мовленнєвої та читацької діяльності, розвитку комунікативної компетентності з іноземних мов, заохоченні учнів до розширення кола читання, осмислення духовної цінності та поетики художніх творів, поглибленні культурно-пізнавальних інтересів учнів, усвідомленні ними ролі мови і літератури в сучасному світі, формуванні рис успішного мовця і творчого читача з високим рівнем загальної культури, активною громадянською позицією, національною свідомістю, вихованні в учнів поваги до культурних традицій різних народів.

Метою освітньої галузі “Суспільствознавство”, що складається з історичного та суспільствознавчого компонентів, є забезпечення розвитку учня як особистості, що керується гуманістичними нормами і цінностями, усвідомлює себе громадянином України та успішно самореалізується в сучасному українському суспільстві.

Одним із завдань освітньої галузі є забезпечення реалізації можливостей розвитку учня як вільної особистості, здатної за допомогою набутих ключових та галузевих компетентностей ефективно самореалізовуватися в сучасному багатоманітному глобалізованому світі та брати участь у житті демократичної, соціальної, правової держави і громадянського суспільства, вчитися протягом усього життя.

Метою навчання історії в загальноосвітній школі є формування в учнів ідентичності та почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.

Метою навчання суспільствознавства є створення умов для розвитку особистості компетентного, активного, відповідального громадянина України, члена європейської і світової спільноти, що здатний сприймати та ефективно відповідати на сучасні індивідуальні та суспільні виклики і загрози.

Основною метою освітньої галузі **“Мистецтво”** є формування в учнів у процесі сприймання, інтерпретації, оцінювання ними творів мистецтва та провадження практичної діяльності системи ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей як цілісної єдиної основи світогляду, а також здатності до художньо-творчої самореалізації і культурного самовираження.

В основній школі зміст освітньої галузі спрямований на розширення у процесі опанування творів мистецтва і художньо-практичної діяльності набутих у початковій школі ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей.

У старшій школі зміст освітньої галузі **“Мистецтво”** спрямований на формування художнього мислення та світогляду учнів, поглиблення їх ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей шляхом узагальнення знань, умінь і навичок, набутих в основній школі.

Основною метою освітньої галузі “Математика” є формування в учнів математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі, успішного оволодіння знаннями з інших освітніх галузей у процесі шкільного навчання, забезпечення інтелектуального розвитку учнів, розвитку їх уваги, пам’яті, логіки, культури мислення та інтуїції. Зазначені завдання виконуються у процесі опанування навчального змісту освітньої галузі “Математика”, в якому виокремлюються такі змістові лінії: числа, вирази, рівняння і нерівності, функції, елементи комбінаторики, теорії

ймовірності та математичної статистики, геометричні фігури і геометричні величини.

Метою освітньої галузі “Природознавство” є формування в учнів природничо-наукової компетентності як базової та відповідних предметних компетентностей як обов’язкової складової загальної культури особистості і розвитку її творчого потенціалу.

Загальноприродничий компонент забезпечує формування в учнів основи цілісного уявлення про природу і місце людини в ній, пропедевтичну підготовку учнів до вивчення окремих навчальних предметів, що сприяє розвитку ціннісних орієнтацій учнів у різних сферах життєдіяльності та їх адекватній поведінці в навколишньому природному середовищі.

Астрономічний компонент зорієнтований на забезпечення засвоєння учнями наукових фактів, понять і законів астрономії, методів її дослідження, усвідомлення знань про будову Сонячної системи, створення і розвиток Всесвіту, формування наукового світогляду.

Біологічний компонент забезпечує засвоєння учнями знань про закономірності функціонування живих систем, їх розвиток і взаємодію, взаємозв’язок із неживою природою, оволодіння основними методами пізнання живої природи, розуміння біологічної картини світу, цінності таких категорій, як знання, життя, природа, здоров’я, формування свідомого ставлення до екологічних проблем, усвідомлення біосферної етики, застосування знань з біології у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності, оцінювання їх ролі для суспільного розвитку, перспектив розвитку біології як науки та її значення у забезпеченні існування біосфери.

Географічний компонент спрямований на засвоєння учнями знань про природну і соціальну складову географічної оболонки Землі, формування в учнів комплексного, просторового, соціально орієнтованого знання про планету Земля у результаті застосування краєзнавчого, регіонального і планетарного підходів та усвідомлення цілісного географічного образу своєї країни.

Фізичний компонент забезпечує усвідомлення учнями основ фізичної науки, засвоєння ними основних фізичних понять і законів, наукового світогляду і стилю мислення, розвиток здатності пояснювати природні явища і процеси та застосовувати здобуті знання під час розв’язання фізичних задач, удосконалення досвіду впровадження експериментальної діяльності, формування ставлення до фізичної картини світу, оцінювання ролі знань фізики в житті людини і суспільному розвитку.

Хімічний компонент забезпечує засвоєння учнями знань про речовини та їх перетворення, хімічні закони і методи дослідження, навички безпечного поводження з речовинами, формує ставлення до екологічних проблем і розуміння хімічної картини світу, вміння оцінювати роль хімії у виробництві та житті людини.

Екологічний компонент спрямований на формування в учнів екологічної свідомості та дотримання правил екологічно безпечної поведінки в навколишньому природному середовищі.

Метою освітньої галузі “Технології” є формування і розвиток проектно-технологічної та інформаційно-комунікаційної компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації у суспільстві.

Реалізація інформаційно-комунікаційного компонента спрямована на формування предметної інформаційно-комунікаційної компетентності та ключових компетентностей.

Основною умовою реалізації технологічного компонента є технологічна та інформаційна діяльність, що проводиться від появи творчого задуму до реалізації його.

Основною метою освітньої галузі “Здоров’я і фізична культура” є розвиток здоров’язбережувальної компетентності шляхом набуття учнями навичок збереження, зміцнення, використання здоров’я та дбайливого ставлення до нього, розвитку фізичної культури особистості та готовності до дій в умовах надзвичайних ситуацій та захисту України.

Здоров’язбережувальна компетентність як:

- ключова формується на міжпредметному рівні шляхом оволодіння предметними компетенціями з урахуванням специфіки предметів та пізнавальних можливостей учнів основної школи;
- предметна - у результаті засвоєння змісту предметів освітньої галузі і оволодіння учнями відповідними компетенціями.

Загальними змістовими лініями освітньої галузі “Здоров’я і фізична культура” є здоров’я, фізична культура, безпека життєдіяльності, захист Вітчизни і цивільна оборона.

В типових освітніх програмах, затверджених 20.04.2018 наказами МОН

№ 405-408 визначено основні ключові компетентності здобувачів середньої освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які реалізуються вчителями у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання роблять внесок у формування таких ключових компетентностей здобувачів освіти:

Ключові компетентності	Компоненти	
	I ступінь	II ступінь
1.Спілкування державною мовою	Вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно

	ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях	і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникати невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2.Спілкування іноземними мовами	Здатність спілкуватися іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, володіння навичками міжкультурного спілкування	Уміння:здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення:критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно

		до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3. Математична компетентність	Виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4. Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних

		інформаційних технологіях. Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5.Інформаційно-цифрова компетентність	Опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6.Уміння вчитися впродовж життя	Опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; змодельовати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7.Ініціативність і	Ініціювання змін у близькому	Уміння: генерувати нові ідеї,

підприємливість	середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, проводити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади	вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, впевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8. Соціальна і громадянська компетентності	Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.

		Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9.Культурна компетентність	Залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10.Екологічна грамотність і здорове життя	Усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі: вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

НАВЧАННЯ за наскрізними лініями

Наскрізна лінія	Коротка характеристика	
	I ступінь	II ступінь
Екологічна безпека	Формування у здобувачів	Формування у здобувачів освіти

й сталий розвиток	початкової освіти соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, у результаті яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкілля.	соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Формування відповідальності та готовності до співпраці через колективну діяльність (робота в групах, парах, проектах тощо) .	Сприятиме формуванню відповідального члена суспільства, що розуміє принципи і механізми його функціонування. Ця наскрізна лінія засвоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка з'єднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Наскрізна лінія націлює на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя відіграє важливу роль у формуванні толерантного

		ставлення до однокласників незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки	Становлення здобувача освіти як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Формує валеологічні знання учнів про власне здоров'я та здоров'я оточуючих, навички здорового способу життя та безпечної поведінки, виховує бережливе ставлення до власного здоров'я.
Підприємливість і фінансова грамотність	Формування у здобувачів освіти здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Змістові лінії реалізуються наскрізно через інтегровані курси та всі навчальні предмети.

ОЦІНЮВАННЯ навчальних досягнень здобувачів освіти

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1-2-х класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4-х класах – формувальному рівневому та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню. **Формувальне оцінювання** має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо коригування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності Закладу та якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів.

Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи:

1-4 класи – *Наказ МОН № 813 від 13.07.2021 року Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти*

Вибір форм і методів навчання вчителі 5-9 класів визначають самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до:

- **Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти** - затверджені наказом МОН України **від 05.05.2008 р. за № 371** та пізніше вдосконалені відповідно до чинного законодавства (зміни №898 від 30.09.20)

- **Критерії базової середньої освіти** реалізуються в нормах чотирьох рівнів досягнень: початковий, середній, достатній, високий, затверджені

наказом МОН України від 13.04.2011р. за № 329, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 р. за № 566/19304 (набрав чинності з 27.05.2011р.).

рівень	Оцінка /бал/	Загальні вимоги Опис навчальних досягнень
I початковий	1	Учні розрізняють об'єкти вивчення
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання
II середній	4	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III достатній	7	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV високий	10	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її,

		ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Кожен наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові:

Перший рівень - початковий. Учні відтворюють частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконують елементарні завдання.

Другий рівень - середній. Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.

Третій рівень - достатній. Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати і систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною та правильною аргументацією.

Четвертий рівень - високий. Учні мають системні міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

У 5-6 класах НУШ оцінювання з навчальних предметів «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво», «Технології», «Фізична культура» оцінюються за 2-бальною системою : «зараховано»; «не зараховано».

У 5 класі у I семестрі оцінювання формувальне за такими індексами НУШ

ДОДАТОК № 5

Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти
(триває розбудова ВСЗЯОтаОД)

У 2023/2024 навчальному році в Зорівській ЗОШ І-ІІІ ступенів педагогічний колектив працює за **Положенням про ВСЗЯОтаОД** (внутрішня система забезпечення якості освіти та освітньої діяльності)

ДОДАТОК № 6

Перелік навчальних програм

Перелік навчальних програм щорічно переглядається на ШМК /відповідно до наказів та методичних рекомендацій МОН України/; за ними складається календарно-тематичне планування вивчення предметів

ДОДАТОК № 6.1.

I ступінь, 1-4 класи

Наказ МОН № 1272 від 08.10.19р. «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів ЗЗСО»

Наказ МОН № 1273 від 08.10.19р. «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів ЗЗСО»

№з/п	Предмети, 1 клас	Назва навчальної програми, автор, наказ МОН
	Інтегрований курс «Навчання грамоти»	Навчальні програми для 1-2 класів в Типовій освітній програмі під керівництвом Р.Б.Шиян (затвержені наказом МОН №1272 від 08.10.2019..)
	Математика	
	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	
	Інтегрований курс «Дизайн і технології»	

	Мистецтво	
	Фізична культура	
	Англійська мова	Навчальна програма з англійської мови в Типовій освітній програмі під керівництвом Р.Б.Шияна
№з/п	Предмети, 2 клас	Назва навчальної програми, автор, наказ МОН
1.	Українська мова	відповідно до Типової освітньої програми ЗЗСО І ступеня (наказ МОН № 1272 від 08.10.19р.)
2.	Математика	
3.	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	
4.	Мистецтво	
5.	Фізична культура	
6.	Англійська мова (1-2 кл.)	Навчальна програма з англійської мови в Типовій освітній програмі під керівництвом Р.Б.Шияна
7.	Інформатика (2кл.)	Навчальна програма з інформатики в Типовій освітній програмі під керівництвом Р.Б.Шияна
№з/п	Предмети, 3 клас	Назва навчальної програми, автор, наказ МОН
1.	Українська мова	Навчальні програми для 3-4 класів в Типовій освітній програмі під керівництвом Р.Б.Шияна відповідно до Типової освітньої програми ЗЗСО І ступеня (затверджена наказом МОН № 1273 від 08.10.19р.) Зі змінами (наказ МОН № 1273 від 08.10.19р.)
2.	Математика	
3.	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	
4.	Мистецтво	
5.	Фізична культура	
6.	Англійська мова (3 кл.)	Навчальна програма з англійської мови в Типовій освітній програмі під керівництвом Р.Б.Шияна
7.	Інформатика (3кл.)	Навчальна програма з інформатики в Типовій освітній програмі під керівництвом Р.Б.Шияна

ДОДАТОК № 6.2.

II ступінь 5 -6 клас

Перелік модельних навчальних програм

Відповідно до навчального плану визначено перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі(перелік затверджено педрадою протокол №7 від 25.05.2022р.)

Модельні навчальні програми для 5 – 6 класу
у 2023/2024 навчальному році

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	автор(и)
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури)	«Українська мова.5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Голуб Н.Б. Горошкіна О.М.
	«Українська література. 5-6 класи»	Архипова В., Січка С., Шило Ю.
	«Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Волощук
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	Іноземна мова.5-9 класи	Редько В.Г. ін..
Математична	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
Природнича	«Пізнаємо природу», 5-6 класи(інтегрований курс)»	Біда та ін...
Громадянська та історична освіта	"Вступ до історії України та громадянської освіти 5 клас" для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О.В. та ін..
Соціальна та здоров'язбережна	Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)	Воронцова Т.В. та ін..
Технологічна	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І. Ю, (дівчата)
		Туташинський В.І. (хлопці)
Інформатична	«Інформатика.5-6 класи»	Ривкінд та ін..
Мистецька	«Мистецтво. 5-6 класи»	Масол, Просіна
Фізична культура	Фізична культура 5-6 класи	Педан та ін..

